

Van oudheidkamer naar complex bedrijf

Op het moment, waarop ik voldoe aan de wens van de redactie van 'Het Peperhuis' om een persoonlijk woord tot u te richten, zijn wij slechts enkele dagen verwijderd van de opening van het seizoen 1984. Een dezer dagen stond in de Enkhuizer Courant te lezen dat volgens informatie, ontleend aan zegslieden in de reisbureauwereld, 'het komend seizoen een echte test is voor het museum van directeur U. Vroom.' Nu is een rijksmuseum niet het persoonlijk eigendom van de directeur. In wezen doet het er niet toe of er twee-, drie- of vierhonderdduizend bezoekers komen. Het budget van het museum wordt niet door bezoekersaantallen bepaald; evenmin het salaris van de directeur of dat van zijn medewerkers. Bezoekersaantallen hebben in materiële zin geen enkele invloed op het functioneren van een rijksmuseum of op de daar werkende ambtenaren. Bezoekersaantallen kunnen wel in ideële zin van betekenis zijn, wanneer de doelstelling is zoveel mogelijk mensen kennis te laten nemen van hetgeen in het museum wordt getoond. Het museum is een op de samenleving gerichte instelling. Museummedewerkers proberen een verhaal te vertellen, dat niet in teksten alleen gelezen kan worden. Zij proberen iets zichtbaar te maken dat voordien al bestond, maar niet opgemerkt werd. Het museum heeft iets te maken met re-creatie; met het herscheppen van dingen die ooit eens gecreëerd zijn. Het verschil

Bij het pand Koehool wordt het tanen van netten gedemonstreerd door Henk Hortensius, die speciaal is aangetrokken voor het geven van demonstraties. Op bladzijde 4 wordt nader ingegaan op de verlevendiging van de museale presentatie.

tussen creatief en re-creatief is graduëel. Extreem gezien kan men zeggen dat de creatieve mens zich inzet voor zijn werk, terwijl de re-creatieve mens zich inzet voor de overdracht van het werk van een ander aan zijn publiek. In deze zin zijn bezoekers van tijdelijke of permanente tentoonstellingen in musea, vergelijkbaar met bezoekers van voorstellingen in concertzalen of theaters. Museumbezoekers vormen het publiek van museumdirecties en museummedewerkers. Het afgelopen jaar is het publiek komen kijken. Zij hebben op het gebodene gereageerd, in positieve, kritische en negatieve bewoordingen. Het seizoen 1984 is na de try-out in 1983 de première. In de periode tussen november 1983 en april 1984 is een groot aantal verbeteringen aangebracht in de ontvangst en de begeleiding van het publiek. Directie en medewerkers hebben geprobeerd het publiek in toenemende mate als gast te benaderen. Daarnaast is gewerkt aan kwaliteitsverbetering van de presentatie. De verlevendiging van de museum-collectie heeft veel aandacht gehad.

Het museum is in ruim dertig jaar gegroeid van een oudheidkamer naar een gecompliceerd bedrijf. Intern is het beleidsteam van directeur, administrateur en wetenschappelijk ambtenaar uitgegroeid tot een organisatie, waarin zeker tien belangengroeperingen met eigen taakstellingen en verantwoordelijkheden elkaar in de gaten en in evenwicht proberen te houden.

De afdelingen Onderzoek, Objectbeheer, Presentatie en Algemene zaken in het museum, de bedrijfsafdelingen Horeca, Souvenirs, Gidsen en Administratie in de bv Piscator, de Vereniging 'Vrienden van het Zuiderzeemuseum' en de stichting 'Ontsluiting van het Zuiderzeemuseum' hebben elk hun eigen verantwoordelijkheid, medewerkers, bestuurders, financiële middelen en mogelijkheden. Terwijl het dertig jaar geleden gewoon was, dat wetenschappelijk gevormde medewerkers, zoals de directeur en de wetenschappelijk ambtenaar het laatste woord hadden, is dit thans in een organisatie met tien belangengroeperingen met eigen bezetting en middelen niet meer vanzelfsprekend. Geen enkele afdeling heeft het voor het zeggen; elke afdeling heeft zijn inbreng; het totaal bepaalt het beeld van het Zuiderzeemuseum.

Wat geldt voor de interne verhoudingen gaat ook op voor de externe relaties. De autonomie van het Departement is niet meer vanzelfsprekend. Jaaromzetten van het rijksbudget, vergeleken met jaaromzetten van Vereniging Vrienden, bv Piscator en Stichting Ontsluiting tonen aan dat het Zuiderzeemuseum, ontdaan van bijdragen van ondersteunende organisaties, een gestripte tong, een gepelde garnaal of een van zijn schelp onttrokken oester zou zijn, een aan zijn context onttrokken consumptieartikel. Het museum is geen pretpark, geen consumptieartikel.

De doelstelling van het museum is niet het maken van winst. Het museum heeft te maken met cultuur, met de kwaliteit van het bestaan.

Ik ben van mening dat alle medewerkers van het Zuiderzeemuseum verdeeld over een tiental afdelingen en verschillende onderafdelingen, zich inzetten voor 'hun' publiek en de kwaliteit van 'het' museale produkt.

U. E. E. VROOM